

RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO MŁODZIEŻY

2024

I. Wprowadzenie

Badanie ankietowe młodzieży ostatnich klas szkół ponadpodstawowych zostało przeprowadzone w dniach od 11 kwietnia do 10 maja 2024 r.

Miało na celu zebranie opinii uczniów szkół na temat atrakcyjności Krosna jako miejsca do życia, oferty lokalnego sektora edukacji oraz zgromadzenie informacji o ich planach na przyszłość. Wyniki posłużą do zdiagnozowania potrzeb młodzieży i zaplanowania odpowiednich działań w ramach projektu, który będzie ubiegał się o dofinansowanie z Polsko-Szwajcarskiego Programu Rozwoju Miast.

Badanie zostało przeprowadzone we współpracy ze Związkiem Miast Polskich, w formie ankiety elektronicznej, wypełnianej przez uczniów w szkole. Miało charakter anonimowy.

Ogólna populacja badanych, tj. liczba uczniów ostatnich roczników szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez Miasto Krosno wyniosła 1306 osób. W badaniu wzięło udział 643 uczniów, co stanowi 49% populacji.

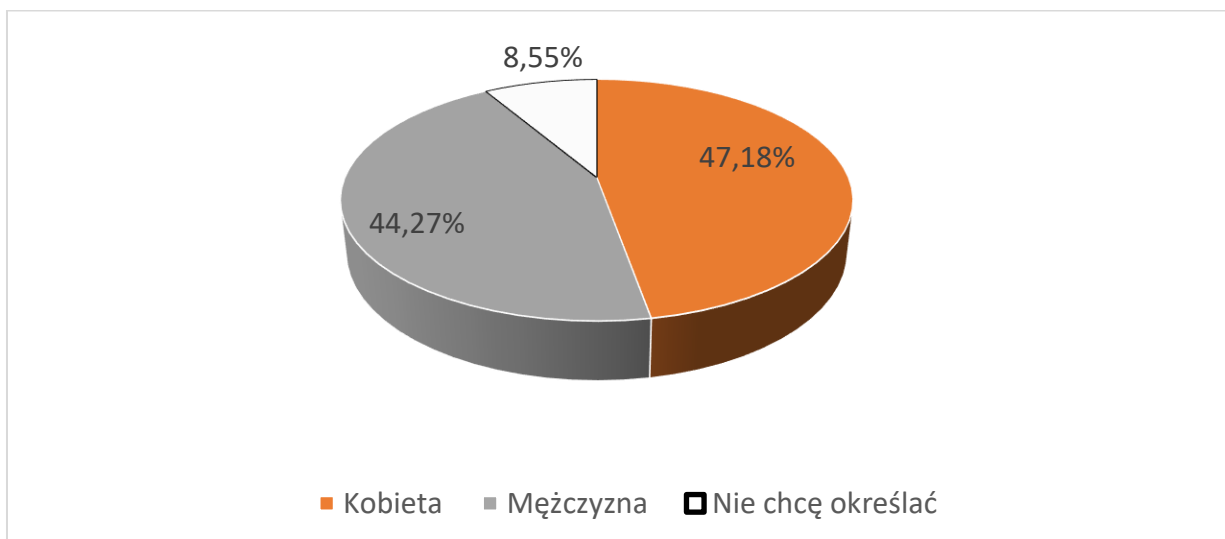
Liczba respondentów w podziale na szkoły przedstawia się następująco.

Szkoła	Liczba uczniów biorących udział w badaniu	Liczba uczniów biorących udział w badaniu jako % uczniów ostatnich klas w danej szkole
I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Mikołaja Kopernika	36	18%
II Liceum Ogólnokształcące im. Konstytucji 3 Maja	72	46%
Zespół Szkół Mechanicznych im. Stanisława Staszica	146	92%
Zespół Szkół Naftowo-Gazowniczych im. Ignacego Łukasiewicza	117	57%
Zespół Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących	30	14%
Zespół Szkół Architektoniczno-Budowlanych	11	18%
Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 1 im. Jana Szczepanika	119	65%
Zespół Szkół Ponadpodstawowych Nr 2 im. ks. Stanisława Szpetnara	28	28%
Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego	20	67%
Nie wskazano szkoły	64	-

II. Charakterystyka respondentów

Wśród osób biorących udział w badaniu ok. 47% stanowiły kobiety, 44% - mężczyźni, natomiast 9% nie chciało określać płci.

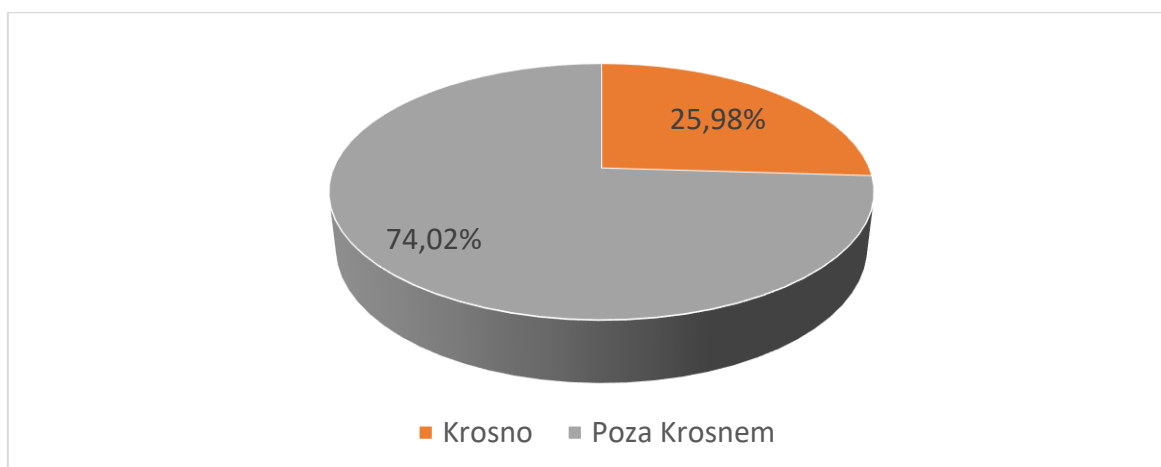
Wykres 1. Płeć respondentów

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 585

Zdecydowana większość respondentów to osoby, których stałe miejsce zamieszkania znajdowało się poza Krosnem (74%). Mieszkańcy Krosna stanowili 26% badanych. Taki rozkład wyników jest zbliżony ze strukturą uczniów w szkołach ponadpodstawowych, gdzie ok. 71% ogółu uczniów stanowią osoby spoza Krosna.

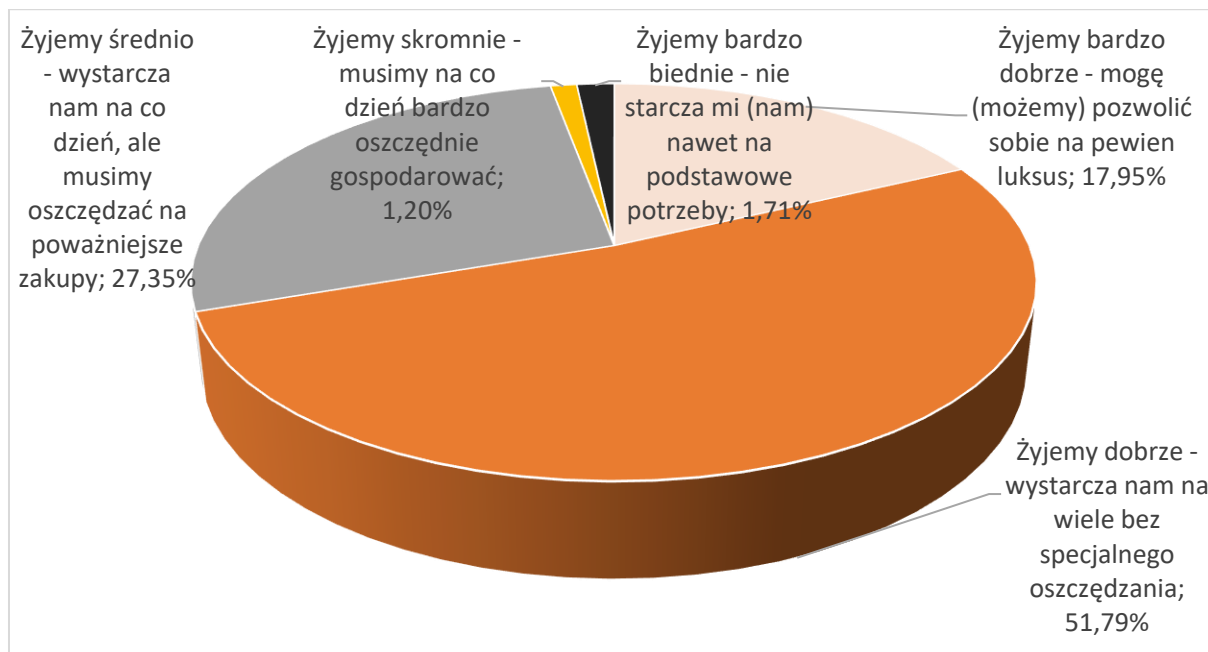
Wykres 2. Miejsce zamieszkania respondentów

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 585

Pod względem poziomu życia i sposobu gospodarowania w domu ok.70% badanych oceniło swoją sytuację dobrze lub bardzo dobrze, 27% - średnio, a 3% wskazało, że żyje skromnie lub bardzo biednie.

Wykres 3. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje poziom życia oraz sposób gospodarowania w Twoim domu/ gospodarstwie domowym?

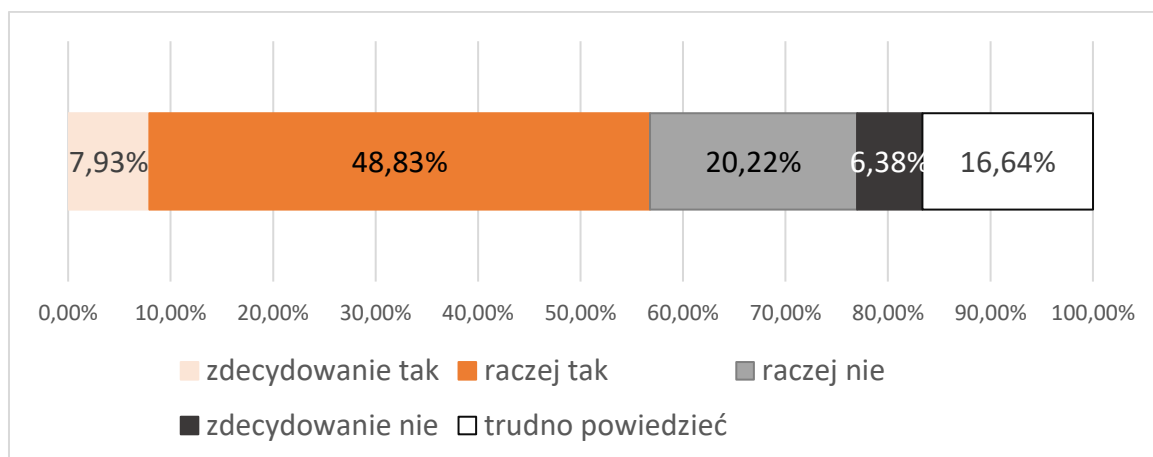
Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 585

III. Szczegółowe wyniki badania

1. Miasto jako miejsce do życia

Łącznie ok. 57% badanych uznało, że Krosno jest dobrym miejscem do życia. Przeciwnego zdania było ok. 26%, a ok. 17% nie miało w tym zakresie zdania.

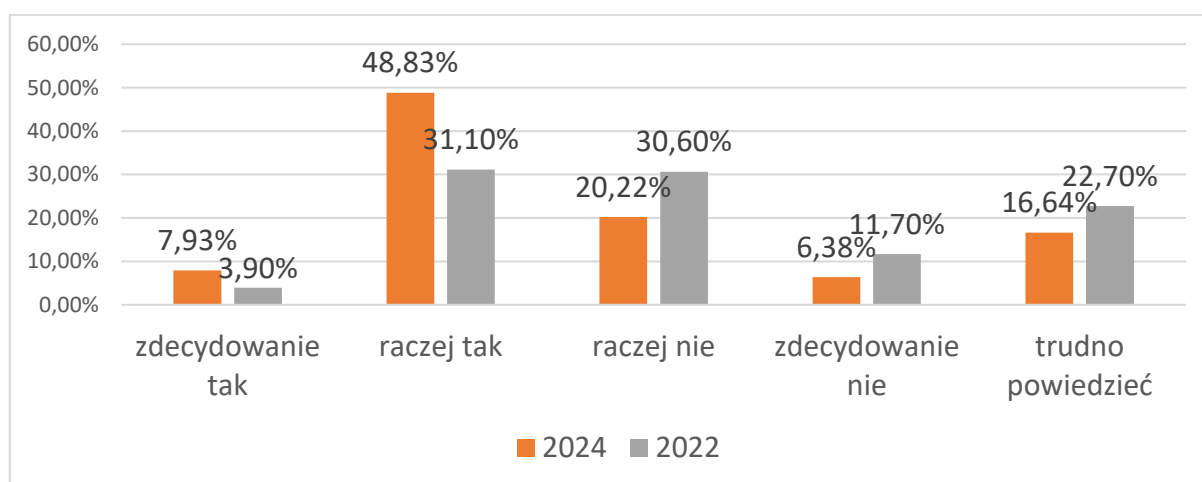
Wykres 4. Czy uważasz, że Miasto Krosno jest dobrym miejscem do życia?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 643

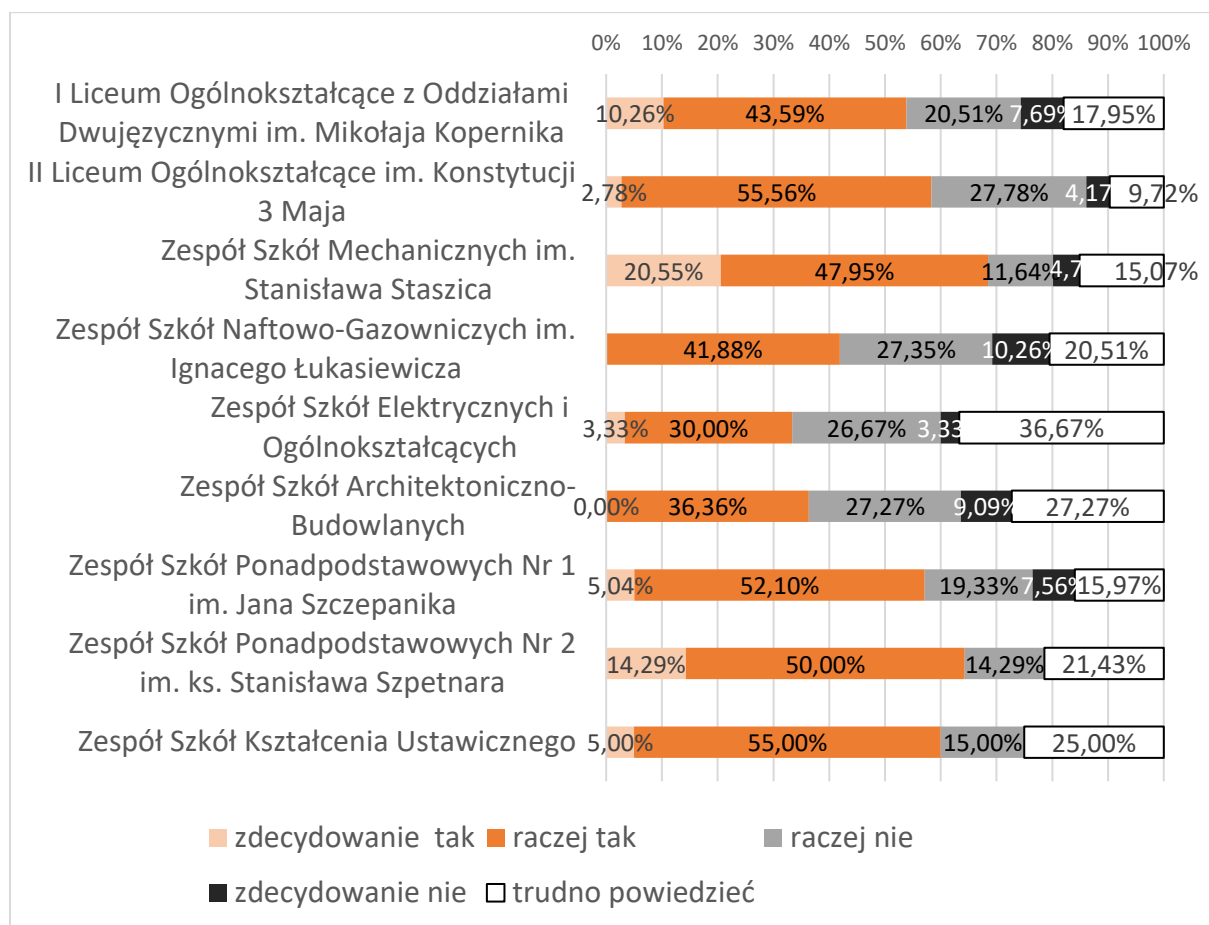
Takie samo pytanie zostało zadane w badaniu przeprowadzonym wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych w 2022 r. Porównanie wyników wskazuje, iż nastąpiła wyraźna poprawa w ocenie Krosna jako miejsca do życia.

Wykres 5. Czy uważasz, że Krosno jest dobrym miejscem do życia? Porównanie wyników badań w latach 2022 i 2024

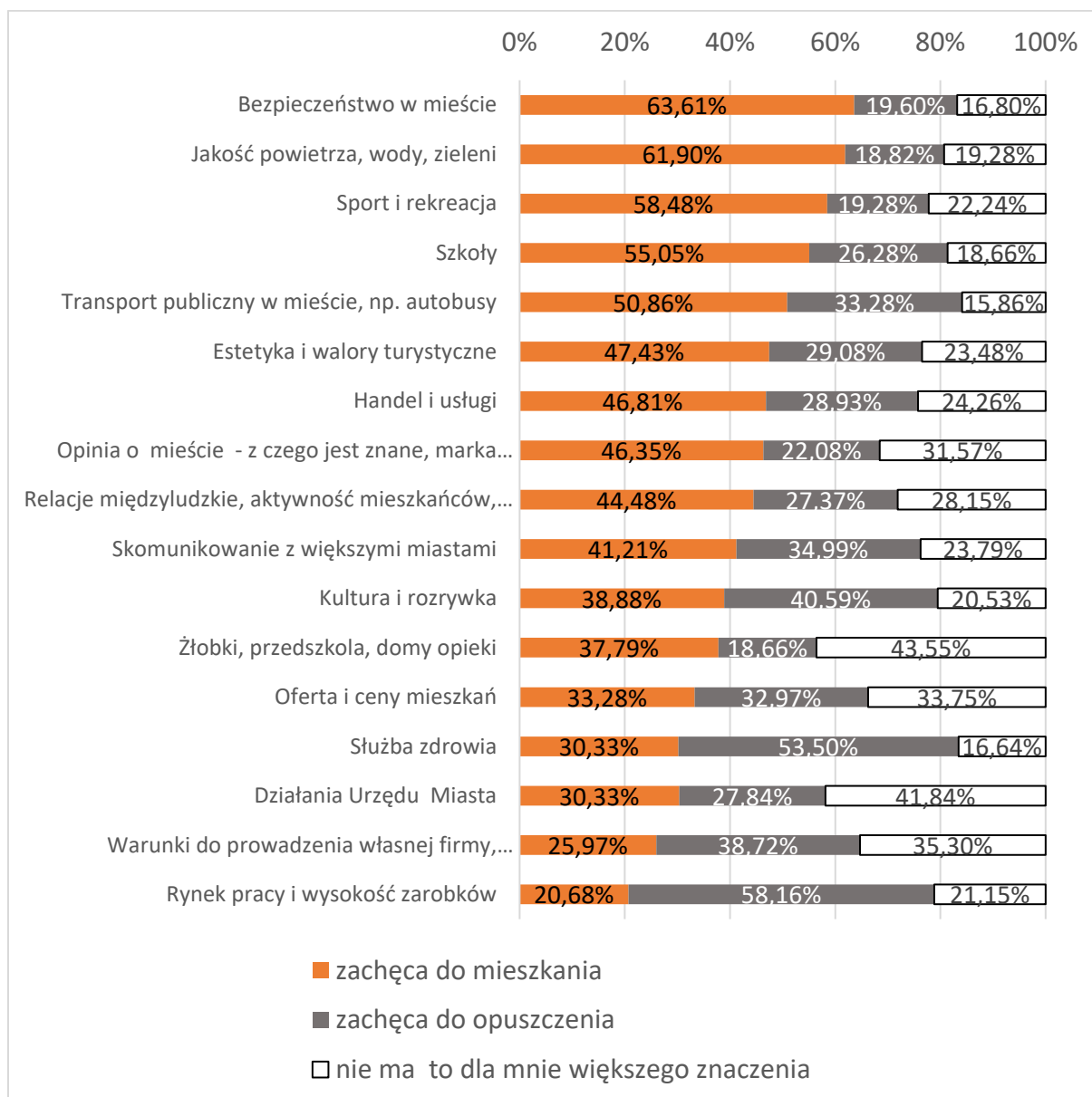
Rozkład wyników z 2024 r. w podziale na szkoły wskazuje, że najlepiej ocenili Krosno uczniowie Zespołu Szkół Mechanicznych – suma odpowiedzi pozytywnych wyniosła ok. 69%. Procentowo najwięcej odpowiedzi „trudno powiedzieć” odnotowano w Zespole Szkół Elektrycznych i Ogólnokształcących (37%). Z kolei najwyższa suma odpowiedzi negatywnych była w Zespole Szkół Naftowo-Gazowniczych (37%).

Wykres 6. Czy uważasz, że Krosno jest dobrym miejscem do życia? Rozkład wyników w podziale na szkoły

Kolejne pytanie dotyczyło silnych i słabych stron Krosna – czynników, które zachęcają młodych ludzi do mieszkania w mieście lub skłaniają do jego opuszczenia. Najlepiej zostały ocenione: bezpieczeństwo w mieście (ok. 64% odpowiedzi pozytywnych), jakość powietrza, wody, zieleni (62%), sport i rekreacja (58%), szkoły (55%), a także transport publiczny (51%). Z kolei do opuszczenia Krosna zachęcają przede wszystkim: rynek pracy i wysokość zarobków (58%) oraz służba zdrowia (53%). Przewaga odpowiedzi negatywnych nad pozytywnymi wystąpiła także w przypadku takich czynników, jak warunki do prowadzenia własnej firmy oraz kultura i rozrywka.

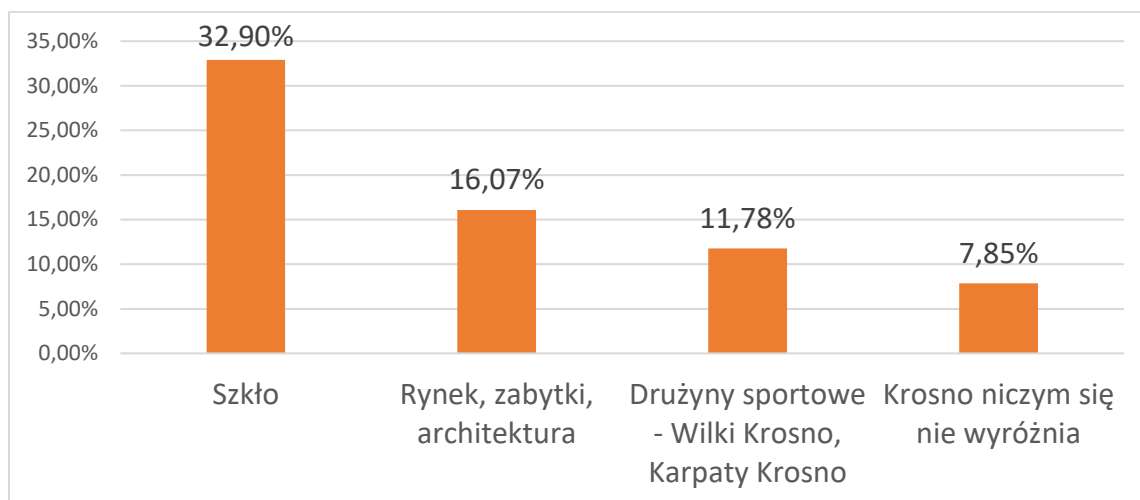
Wykres 7. Co może Cię zachęcać do mieszkania w Krośnie, tzn. jest jego silną stroną, a co może Cię zachęcać do jego opuszczenia - jest słabą stroną miasta?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 643

Kolejne pytanie było pytaniem otwartym i dotyczyło określenia czym Krosno się wyróżnia. Wśród najczęstszych odpowiedzi pojawiało się szkło – huta szkła, Centrum Dziedzictwa Szkła, Miasto Szkła i inne skojarzenia ze szkłem. Kolejno najwięcej odpowiedzi uzyskały krosnieński Rynek, zabytki, architektura oraz drużyny sportowe – Wilki Krosno i Karpaty Krosno. Niemal 8% ankietowanych stwierdziło, że Krosno niczym się nie wyróżnia.

Wykres 8. Co Twoim zdaniem wyróżnia Krosno – jest jego cechą charakterystyczną?
Pytanie otwarte – zestawienie najczęstszych odpowiedzi

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 535

Na pytanie o to, co Miasto powinno zrealizować, aby młodzi chcieli związać z nim swoje plany życiowe, najwięcej osób wskazało stworzenie atrakcyjnych przestrzeni miejskich: parków, placów, deptaków, ścieżek rowerowych, zieleni (ok. 57%), stworzenie lepszych połączeń komunikacyjnych z regionem i światem (56%), a także zapewnienie lepszej i bardziej dostępnej opieki zdrowotnej i psychologicznej (54%). Połowa ankietowanych oczekuje zwiększenia atrakcyjności oferty kulturalnej, rekreacyjnej i rozrywkowej.

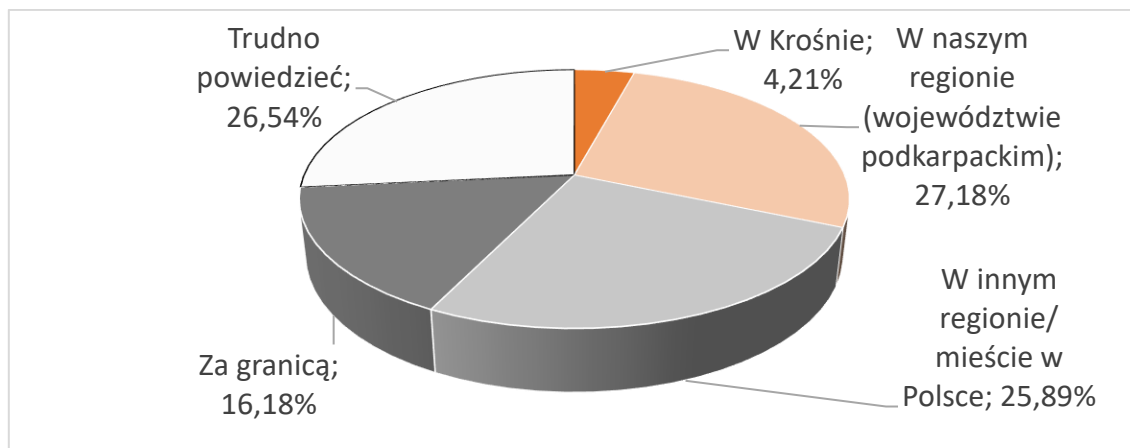
Wykres 9. Co Miasto powinno zrealizować, abyś chciał/a związać z nim swoje plany życiowe?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 618

Jedynie ok. 4% respondentów (26 osób) chciałoby w przyszłości mieszkać w Krośnie. Wśród nich znajduje się 15 osób, które obecnie mieszkają w Krośnie oraz 11 osób spoza Krosna. Zatem pomimo tego, że młodzież oceniła Krosno jako dobre miejsce do życia, nie wiąże z nim swoich planów życiowych. Najwięcej respondentów chciałoby mieszkać poza Krosnem w województwie podkarpackim lub udzieliło odpowiedzi „trudno powiedzieć” – po ok. 27%. W innym regionie/ mieście w Polsce chciałoby mieszkać 26% badanych, a za granicą – 16%.

Wykres 10. Gdzie chciał(a)byś w przyszłości mieszkać?

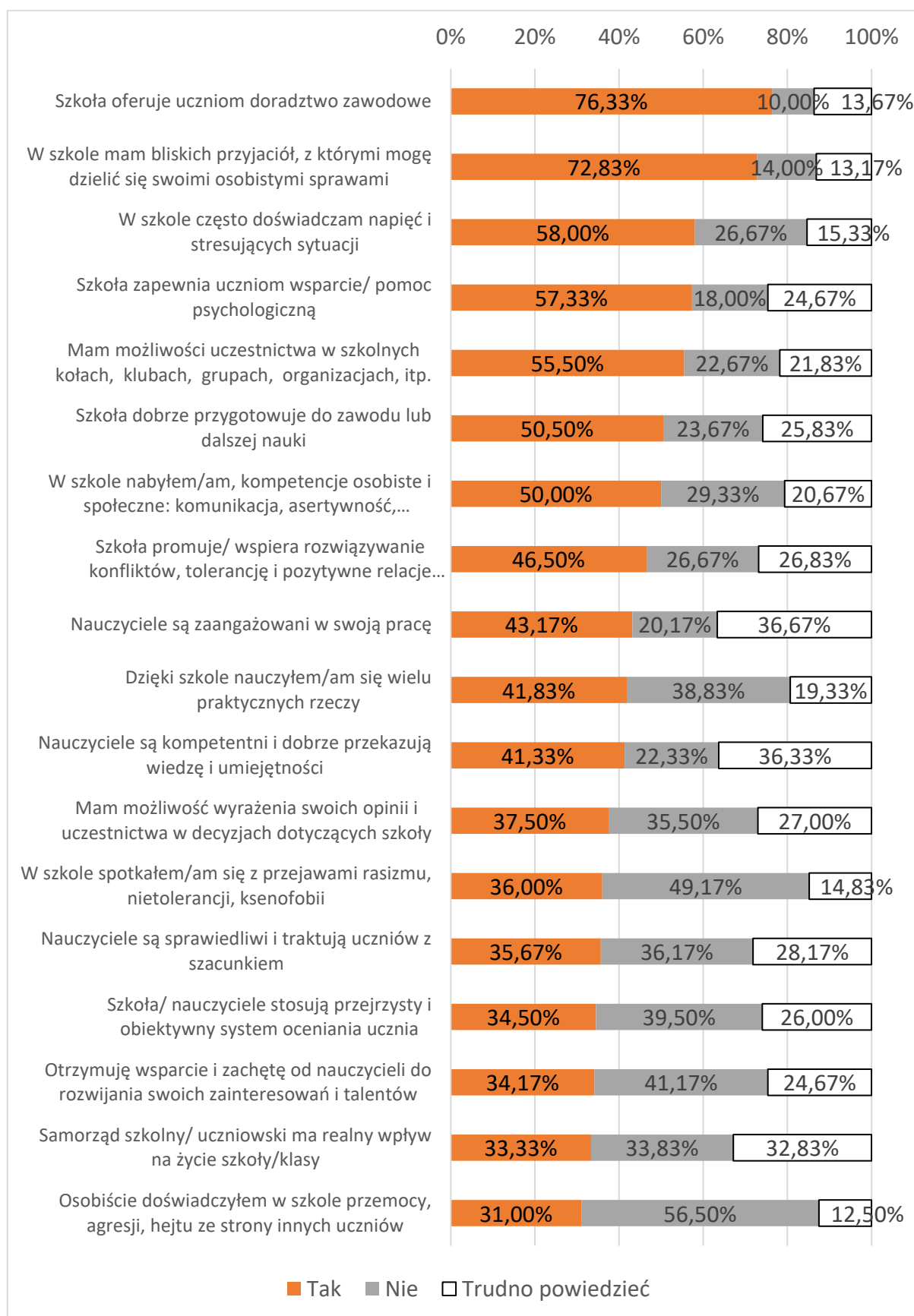
Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 618

Jeżeli chodzi o procent uczniów, którzy wskazali na Krosno jako miejsce, w którym chcieliby mieszkać, nastąpiło pogorszenie w stosunku do analogicznych badań, przeprowadzonych wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych w poprzednich latach. W 2020 r. było to 7% ankietowanych, a w 2022 r. – 14%.

2. Szkoła i plany edukacyjne

Kolejny blok pytań dotyczył opinii o szkole oraz informacji na temat planów związanych z kontynuacją nauki. Najwięcej pozytywnych odpowiedzi uzyskały aspekty związane z ofertą doradztwa zawodowego (76%), posiadaniem bliskich przyjaciół w szkole (73%), zapewnienia uczniom wsparcia/ pomocy psychologicznej (57%) oraz możliwości uczestnictwa w szkolnych kołach, klubach, grupach i organizacjach (56%). Ponad połowa respondentów (51%) wskazała, że szkoła dobrze przygotowuje do zawodu lub dalszej nauki. Z kolei przewaga odpowiedzi negatywnych wystąpiła w przypadku następujących aspektów: otrzymywanie wsparcia i zachęty od nauczycieli do rozwijania swoich zainteresowań i talentów (41% odpowiedzi negatywnych), stosowanie przejrzystego i obiektywnego systemu oceniania (40%) oraz realnego wpływu samorządu uczniowskiego na życie szkoły/ klasy (34%).

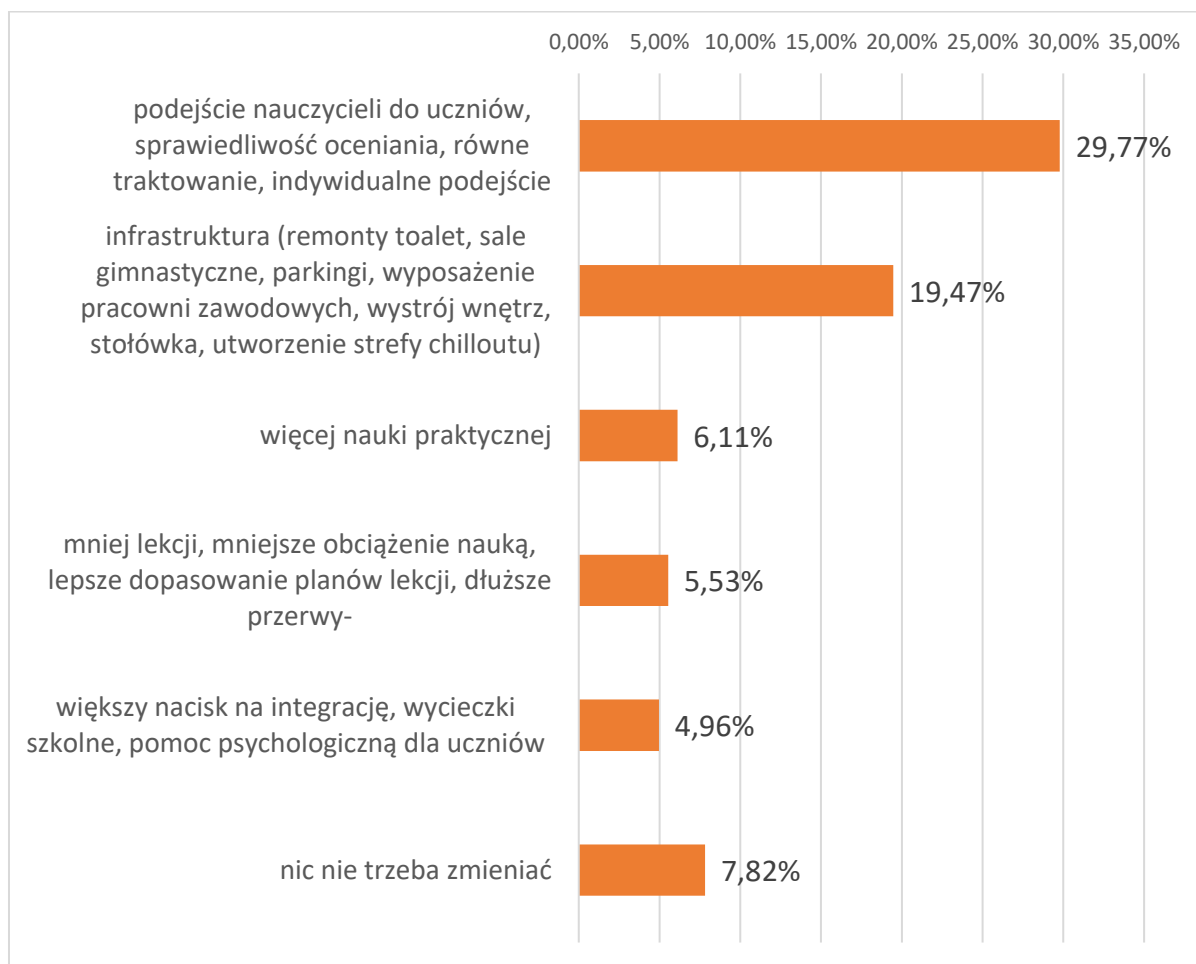
Wykres 11. Jaka jest Twoja opinia o szkole, do której chodzisz?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 600

W kolejnym pytaniu otwartym uczniowie zostali poproszeni o wskazanie propozycji zmian i usprawnień, które wprowadziliby w szkole, aby stała się ona szkołą ich marzeń.

Wykres 12. Co byś zmienił/a lub/i wprowadził/a w Twojej szkole, aby stała się lepszą szkołą - szkołą Twoich marzeń? Pytanie otwarte. Zestawienie najczęstszych odpowiedzi

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 524

Najczęściej wskazywane były kwestie dotyczące **relacji z nauczycielami, sprawiedliwego oceniania, równego traktowania, czy indywidualnego podejścia do uczniów** (30% odpowiedzi). Cytaty, które ilustrują tę problematykę:

„Więcej nauczycieli z pasją, sprawiedliwych, emanujących wiedzą, kompetentnych i empatycznych.”

„Przede wszystkim indywidualne podejście do uczniów, więcej zrozumienia i wsparcia ze strony nauczycieli.”

„Szkoła marzeń nie istnieje, ale zajęcia mogłyby być mniej monotonne (wielu nauczycieli wprowadza temat w mało interesujący i nieangażujący uczniów sposób, następnie zadania do rozwiązania). Według mnie program zajęć obowiązkowych powinien być ograniczony do minimum, a pogłębianie wiedzy na poszczególne tematy mogłoby być realizowane na zajęciach wybieranych przez uczniów samodzielnie.”

Wiele propozycji (19%) dotyczyło **infrastruktury** – niezbędnych remontów, inwestycji, zakupu nowoczesnego wyposażenia, a nawet zaspokojenia bardzo podstawowych potrzeb:

„Stworzenie strefy odpoczynku - np. klasa, w której znalazłyby się kanapy, stoliki, czajnik, mikrofala, itp. Miejsce do spotkań - odpowiednik pokoju nauczycielskiego dla uczniów.”

„Zakup nowego sprzętu komputerowego oraz kupno płatnych licencji na programy różnego rodzaju. Przydałyby się kursy co roku dla nauczycieli informatyki i przedmiotów zawodowych, gdyż co chwila dużo się w tym kierunku zmienia.”

„Remont sali gimnastycznej.”

„Papier toaletowy, mydło, parking dla uczniów, wygodniejsze ławki, winda.”

„Lepsze toalety, papier i mydło i kogoś kto przypilnuje te toalety, bo niektórzy urządzają tam palarnię.”

Uczniowie proponowali także zwiększyć nacisk na **kształcenie praktyczne**:

„Więcej zajęć praktycznych (np. doświadczenia laboratoryjne) i różnorodne koła zainteresowań.”

„Więcej zajęć praktycznych, korzystanie z laboratoriów, luźniejsza atmosfera, doradztwo zawodowe na wyższym poziomie.”

„W moim przypadku, czyli technikum poprawiłbym jakość nauczania zawodowego, a nie skupiać się wyłącznie na dobrym zdaniu egzaminu.”

Niektórzy proponowali **zmniejszenie obciążenia nauką, lepsze dopasowanie planów lekcji do potrzeb uczniów**, itp.:

„Ilość godzin lekcyjnych - jest ich za dużo.”

„Czas między lekcjami, gdzie można odpocząć, mniej treści do nauki.”

„Właściwie to szkoła jest dobra. Wolabym, aby lekcje zaczynały się wcześniej, tak aby mogły się kończyć również wcześniej. Jest to znacząca różnica dla osób dojeżdżających, dla których oczekiwania na autobus może trwać 2 godziny.”

„Mniejszy nacisk na oceny i sukcesy.”

W odpowiedziach mocno wybrzmiała **potrzeba integracji oraz wsparcia psychologicznego**:

„Chciałbym, aby nasza szkoła umożliwiała integrację między uczniami, a tak nie uczy postaw, które pomogą nam radzić sobie w sytuacjach, które wymagają od nas podjęcia samodzielnej decyzji. Nie jesteśmy uczeni życia w społeczeństwie, szkoła nie przekazuje wartości, a jedynie wiedzę.”

„Więcej wydarzeń integracyjnych oraz wsparcie psychologiczne.”

„Więcej zajęć dodatkowych, wycieczek i możliwości integracji.”

„Wprowadziłabym do szkoły zajęcia, które by się odbywały od czasu do czasu, na których rozmawiałoby się z psychologiem. Zajęcia, na których by się rozwiązywało problemy występujące w dzisiejszych czasach.”

Było także wiele głosów (8%), które wskazywały, że szkoła **nie potrzebuje żadnych zmian**:

„Wszystko jest ok, szkoła dobrze przygotowuje mnie do życia.”

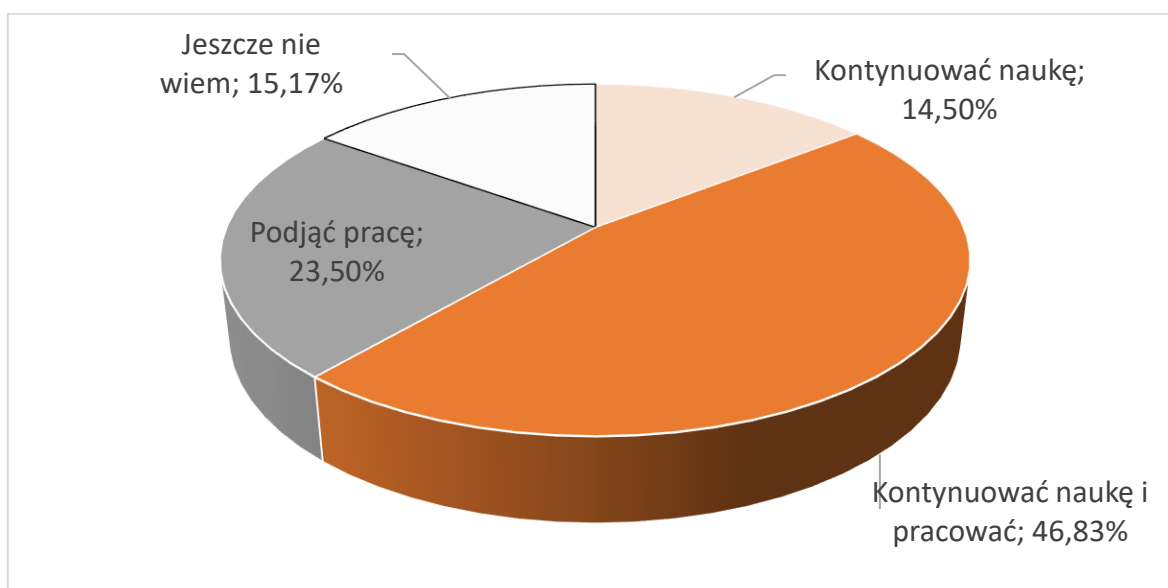
Rzadziej uczniowie zwracali uwagę na inne aspekty, np.:

„Żeby uczniowie mieli większy wpływ na to, jakie decyzje dotyczące szkoły są podejmowane.”

„Więcej tolerancji.”

Po ukończeniu nauki w szkole średniej największa część respondentów zamierza kontynuować naukę i pracować (47%), 24% chce podjąć pracę, 15% - kontynuować naukę i 15% nie ma sprecyzowanych zamierzeń.

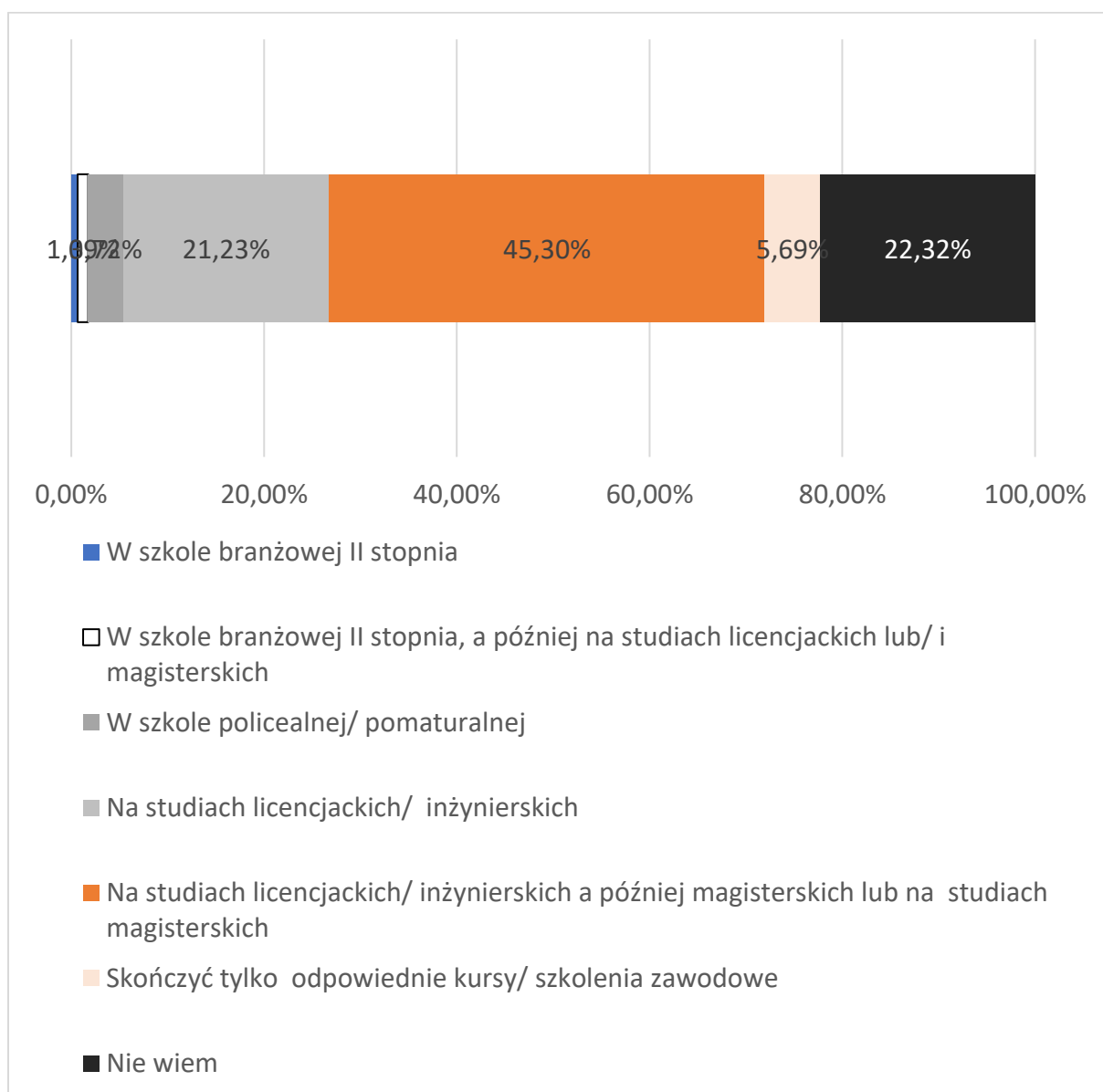
Wykres 13. Co zamierzasz po ukończeniu nauki w szkole średniej?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 600

Najwięcej respondentów chce kontynuować naukę na studiach (ogółem 66%), 6% zamierza skończyć jedynie kursy i szkolenia zawodowe, 4% - uczyć się w szkole policealnej/ pomaturalnej, 1% w szkole branżowej II stopnia, 1% w szkole branżowej II stopnia, a następnie na studiach, natomiast aż 22% udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

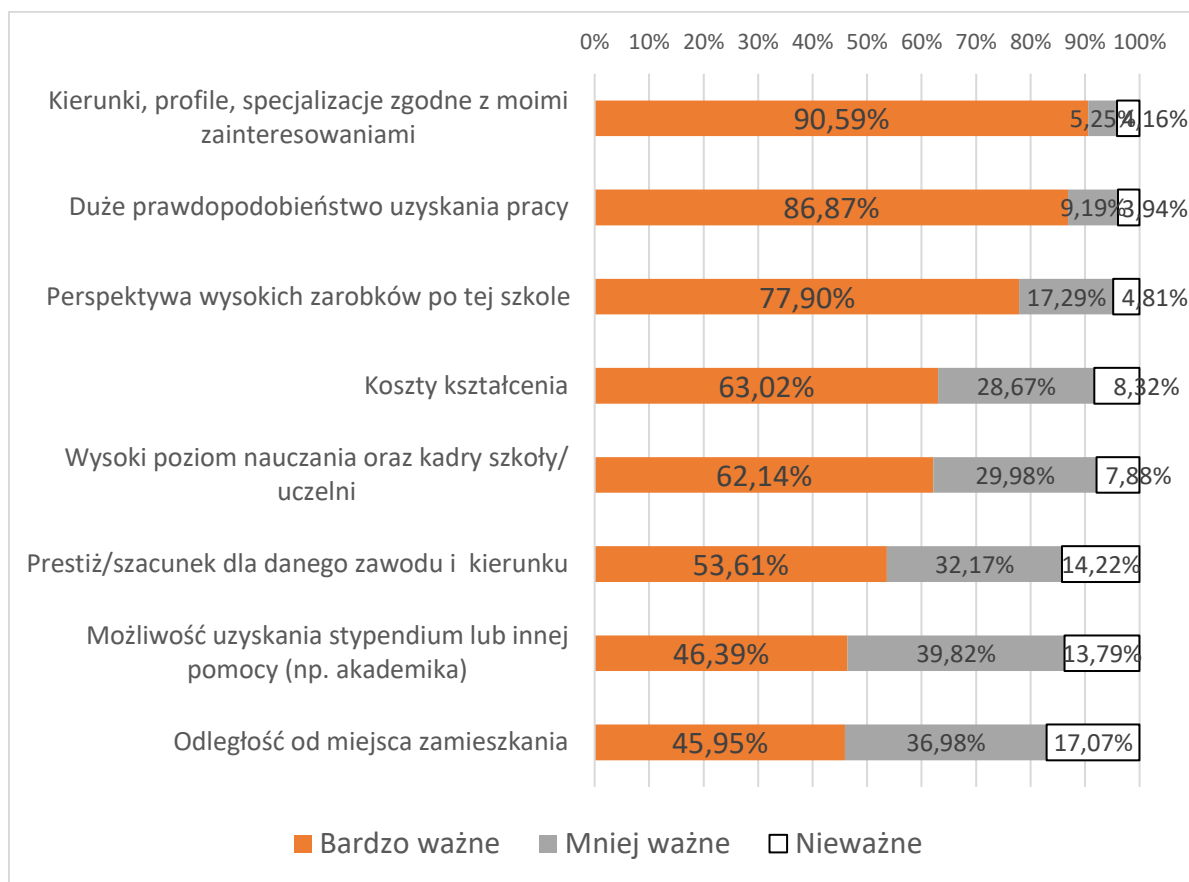
Wykres 14. Gdzie chcesz kontynuować naukę po ukończeniu obecnej szkoły?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 457

Przy wyborze szkoły lub uczelni największe znaczenie mają kierunki, profile i specjalizacje zgodne z zainteresowaniami (ok. 91% odpowiedzi „bardzo ważne”), duże prawdopodobieństwo uzyskania pracy (87%) oraz perspektywa wysokich zarobków (78%). Kolejno uczniowie biorą pod uwagę koszty kształcenia (63%), wysoki poziom nauczania oraz kadry (62%), prestiż/ szacunek dla danego zawodu i kierunku (54%), możliwość uzyskania stypendium lub innej pomocy (46%) oraz odległość od miejsca zamieszkania (46%).

Wykres 15. Jaką wagę przy wyborze przyszłej szkoły/ uczelni mają dla Ciebie poniższe czynniki?

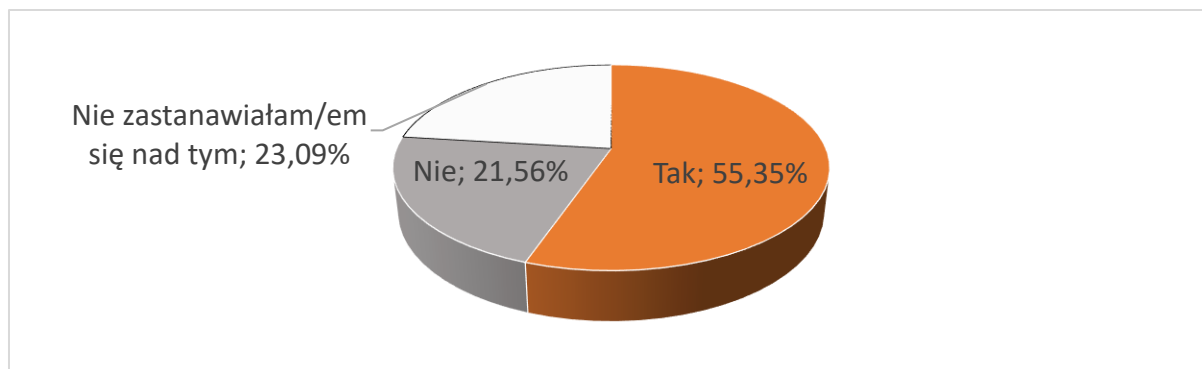

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 457

3. Praca i plany zawodowe

Wymarzoną pracę lub zawód ma 55% badanych, natomiast aż 23% nie zastanawiało się nad tym, a 22% nie ma wymarzonej pracy lub zawodu.

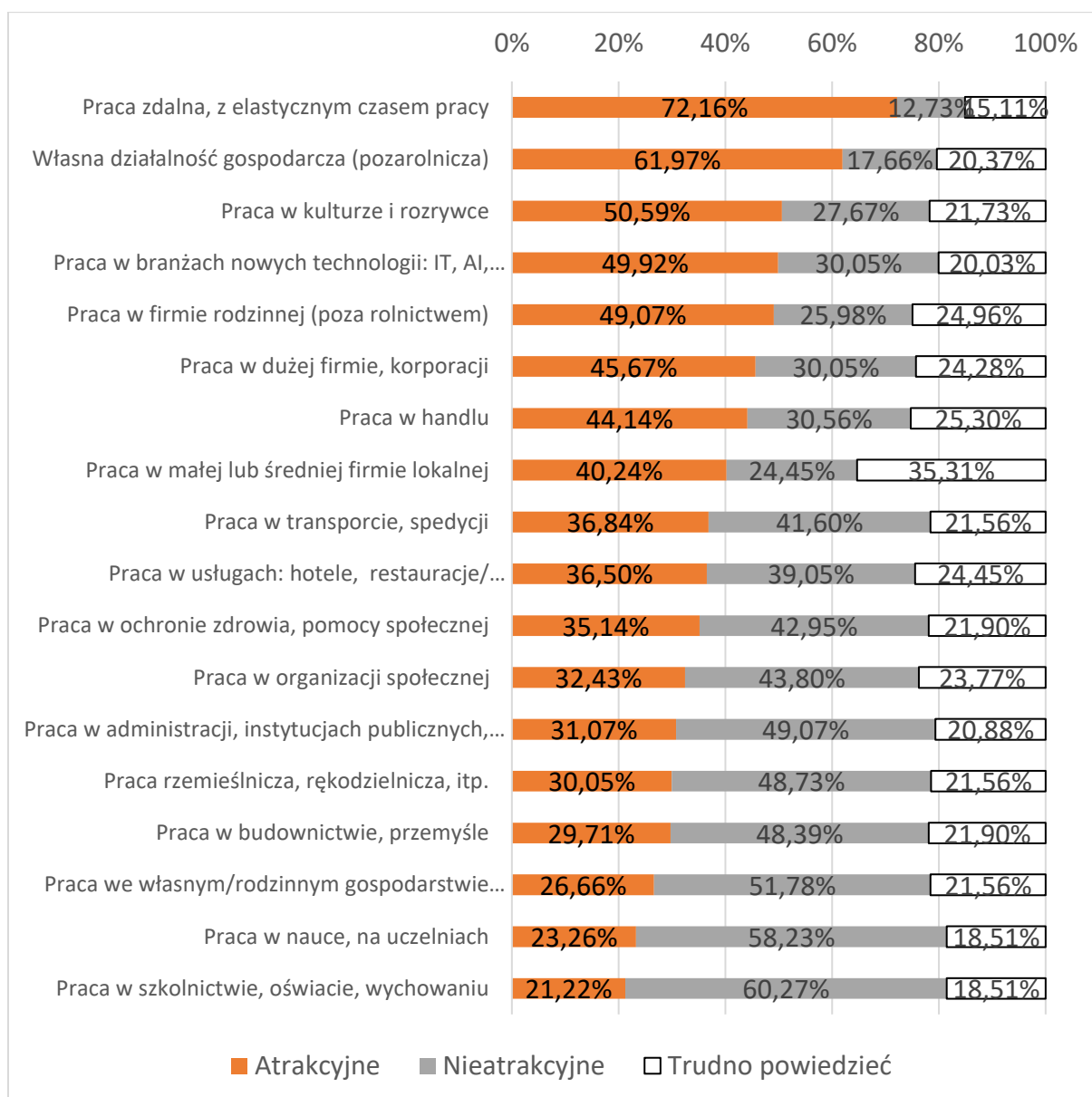
Wykres 16. Czy masz swoją wymarzoną pracę/ zawód?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 589

Zdaniem ankietowanych do najbardziej atrakcyjnych miejsc pracy należą: praca zdalna, z elastycznym czasem pracy (72%), własna działalność gospodarcza (62%), praca w kulturze i rozrywce (51%). Dla połowy badanych atrakcyjna jest praca w branżach nowych technologii. Z kolei do miejsc pracy o najniższej atrakcyjności należą: szkolnictwo, oświata, wychowanie (60% odpowiedzi negatywnych), praca w nauce, na uczelniach (58%) oraz praca w gospodarstwie rolnym (52%).

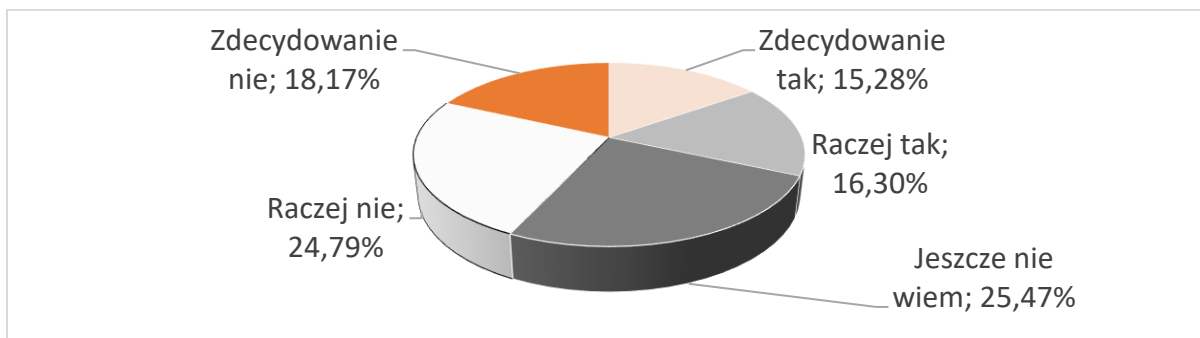
Wykres 17. Jak oceniasz atrakcyjność poniższych miejsc pracy?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 589

Prowadzenie własnej działalności gospodarczej rozważa łącznie ok. 32% badanych, 43% nie zamierza być przedsiębiorcami, a 25% jeszcze tego nie wie.

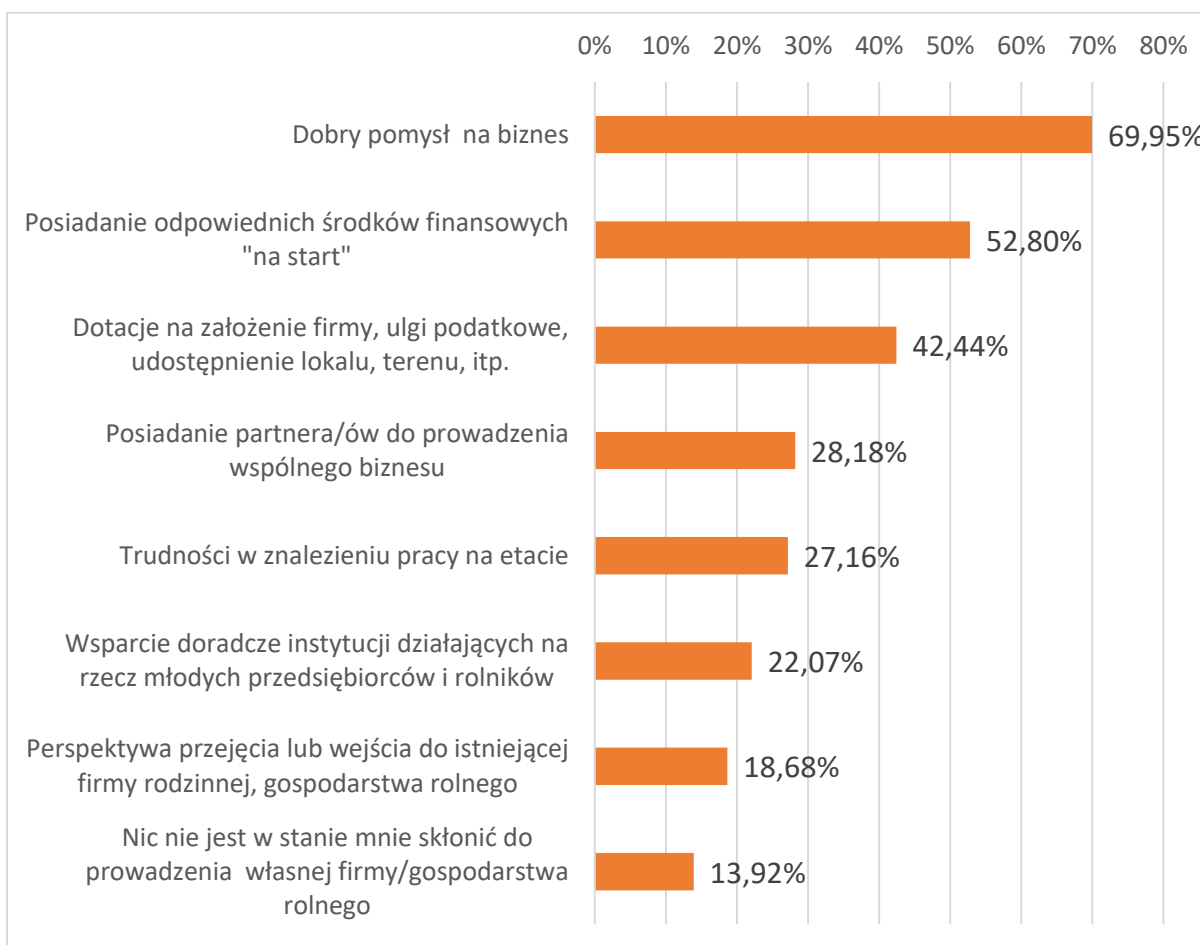
Wykres 18. Czy rozważasz prowadzenie własnej działalności gospodarczej/ gospodarstwa rolnego?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 589

Dobry pomysł na biznes jest w opinii respondentów zdecydowanie najważniejszym czynnikiem, który mógłby ich skłonić do podjęcia działalności gospodarczej – wskazało na niego 70% badanych. Kolejno 53% uważa, że istotnym czynnikiem jest posiadanie odpowiednich środków finansowych „na start”, 42% - dotacje na założenie firmy, ulgi podatkowe, udostępnienie lokalu, terenu, itp.

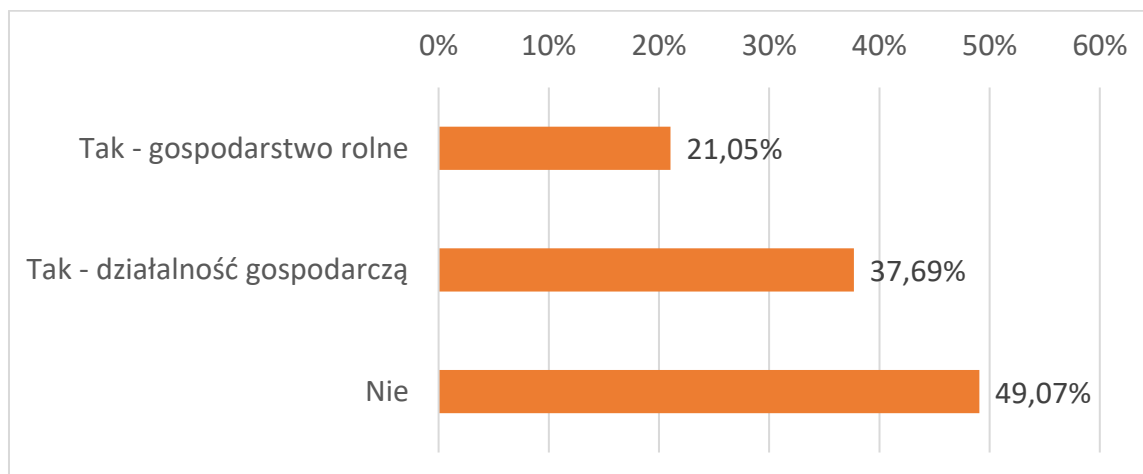
Wykres 19. Co mogłoby Cię skłonić do podjęcia własnej działalności gospodarczej?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 589

38% badanych stanowiły osoby, które w najbliższej rodzinie posiadają osobę prowadzącą działalność gospodarczą, 21% - gospodarstwo rolne, natomiast 49% osób nie posiada przedsiębiorców w najbliższej rodzinie.

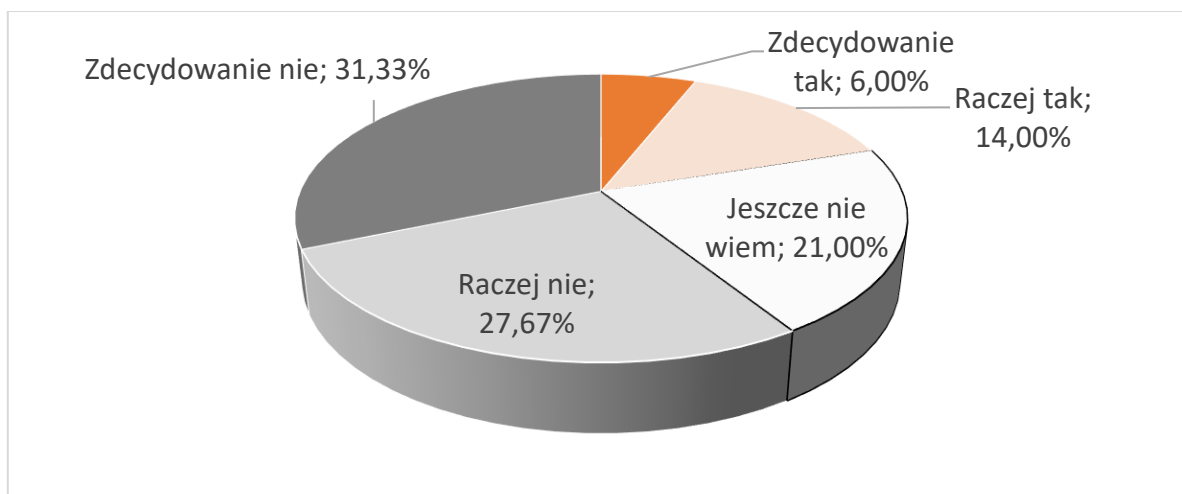
Wykres 20. Czy ktoś w Twojej najbliższej rodzinie (tzn.: rodzice, rodzeństwo, dziadkowie) prowadzi działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne, itp.?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 589

Zdecydowana większość osób, które w najbliższej rodzinie posiadają przedsiębiorców lub rolników, nie planuje pracować w rodzinnej firmie lub gospodarstwie rolnym (suma odpowiedzi negatywnych wyniosła 59%). Przeciwnie plany ma 20% badanych, natomiast 21% odpowiedziało, iż jeszcze tego nie wie.

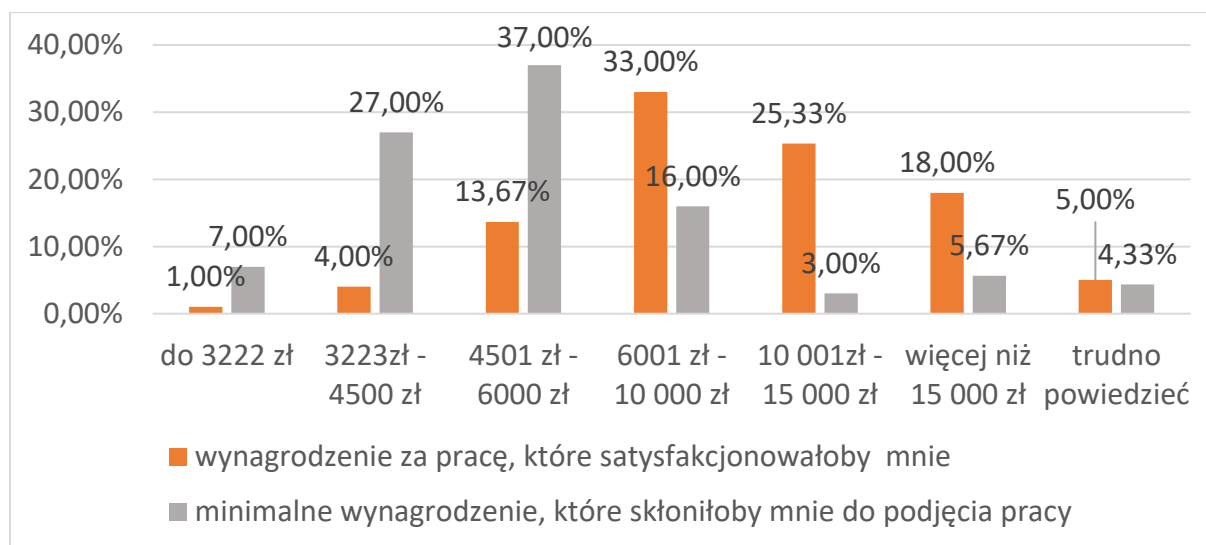
Wykres 21. Czy planujesz pracować w firmie lub gospodarstwie rolnym należącym do Twojej rodziny?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 300

Kolejne pytanie dotyczyło oczekiwanych wynagrodzeń. Dla największej liczby ankietowanych (37%) minimalne wynagrodzenie, które skłoniłoby do podjęcia pracy mieści się w przedziale 4501 zł – 6000 zł, natomiast jako wynagrodzenie satysfakcjonujące najwięcej osób wskazało przedział 6001 zł – 10 000 zł netto (33%). Ogółem dla 48% satysfakcjonujący poziom wynagrodzenia przekraczał 10 000 zł.

Wykres 22. Jaki poziom wynagrodzenia netto (na rękę) za wykonywaną pracę byłby dla Ciebie satysfakcjonujący, a jaki minimalny, który był(a)byś w stanie zaakceptować?

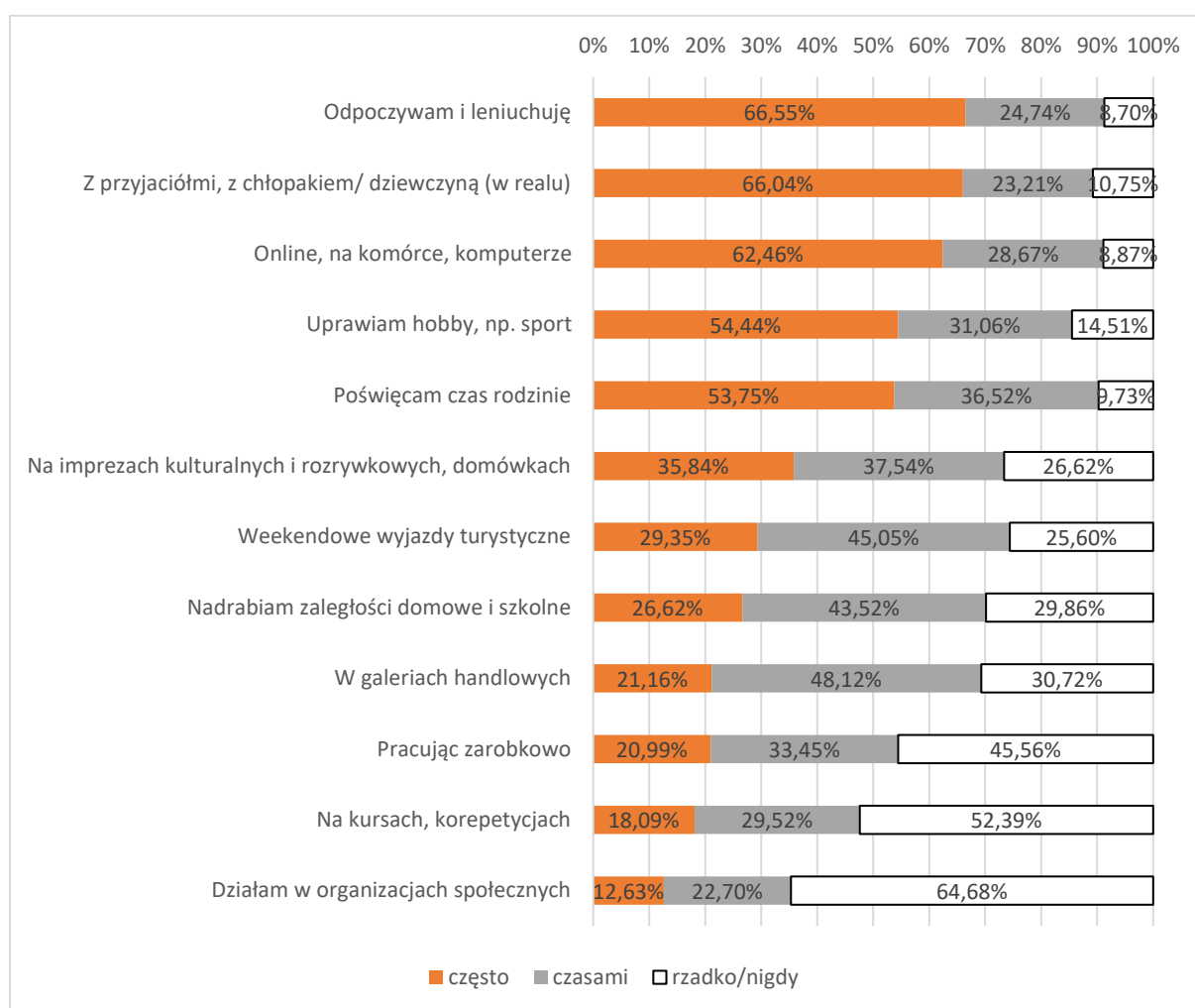
Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 300

4. Uczestnictwo w kulturze i aktywność społeczna

Ostatni blok tematyczny dotyczył spędzania wolnego czasu, uczestnictwa w kulturze oraz aktywności społecznej młodzieży.

Na pytanie o sposób spędzania wolnego czasu w trakcie roku szkolnego najwięcej ankietowanych wymieniło: odpoczynek i leniuchowanie (67% odpowiedzi „często”), spędzanie czasu w przyjaciółmi, chłopakiem/dziewczyną (66%), spędzanie czasu online, na komórce, komputerze (62%) oraz uprawianie hobby, np. sportu (54%) i poświęcanie czasu rodzinie (54%). Najrzadszą formą spędzania wolnego czasu była działalność w organizacjach społecznych.

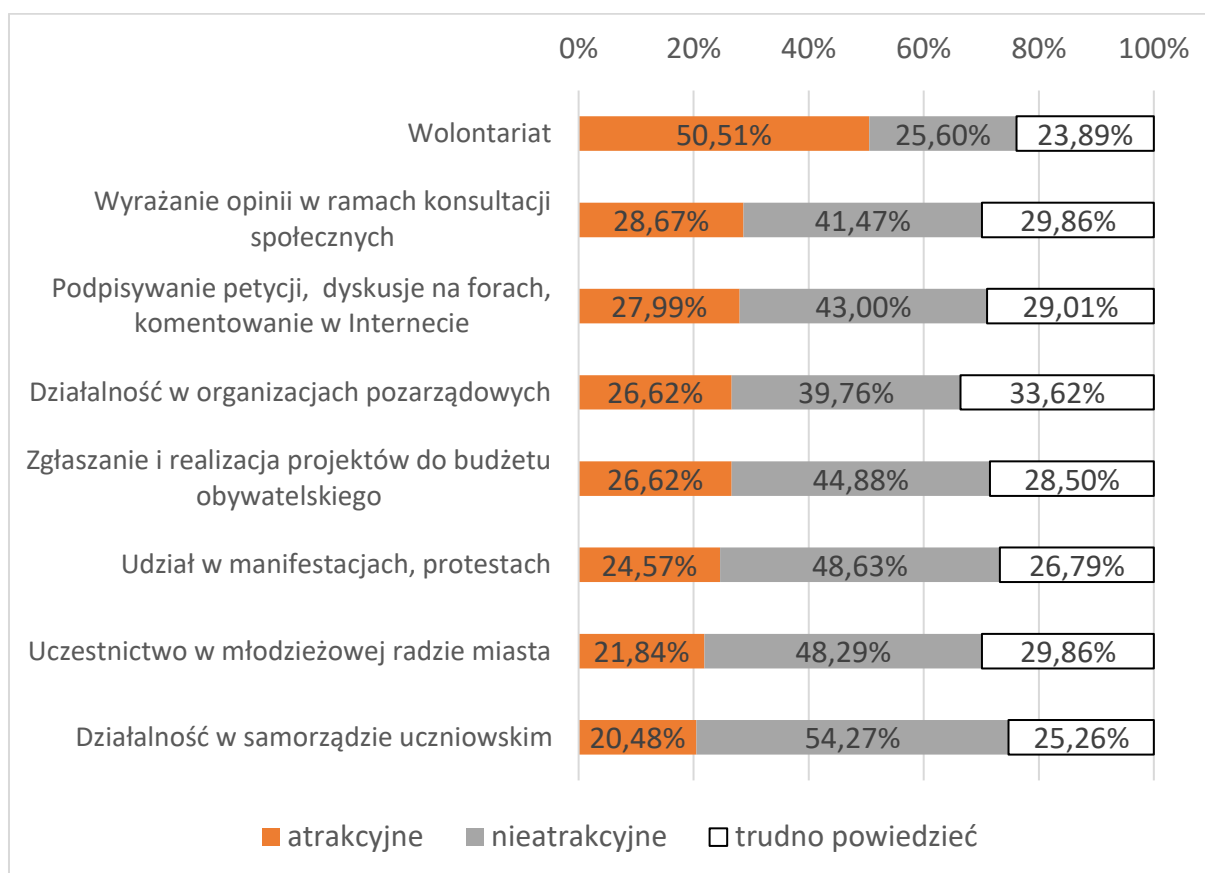
Wykres 23. W jaki sposób spędzasz czas wolny w czasie roku szkolnego?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 586

Uczniowie zapytani o to, jaki rodzaj aktywności społecznej uważają za atrakcyjny, wskazali głównie na wolontariat, który uzyskał 51% odpowiedzi pozytywnych. Wszystkie pozostałe formy wskazane w ankiecie uzyskały przewagę odpowiedzi negatywnych nad pozytywnymi. Były to: wyrażanie opinii w konsultacjach społecznych, podpisywanie petycji, dyskusje na forach, komentowanie w Internecie, działalność w organizacjach pozarządowych, zgłaszanie i realizacja projektów do budżetu obywatelskiego, udział w manifestacjach, protestach, uczestnictwo w młodzieżowej radzie miasta czy samorządzie uczniowskim.

Wykres 24. Jaki rodzaj aktywności społecznej uważasz za atrakcyjny?

Liczba respondentów, którzy odpowiedzieli na pytanie: 586

IV. Wnioski i obserwacje z badania

- W porównaniu do lat ubiegłych poprawiła się opinia młodzieży o Krośnie jako miejscu do życia, natomiast nie przełożyło się to w żaden sposób na chęć mieszkania w Krośnie w przyszłości. Spośród badanych, 57% oceniło Krosno jako dobre miejsce do życia, ale jedynie 4% zadeklarowało, że chce tutaj mieszkać.
- Czynnikiem, który najbardziej zniechęca do zamieszkania w Krośnie jest rynek pracy i wysokość zarobków – wskazało na to 58% ankietowanych.
- Obok atrakcyjnej pracy dla młodych bardzo ważna jest jakość życia. Oczekują przede wszystkim tworzenia atrakcyjnych, zielonych przestrzeni miejskich, lepszych połączeń komunikacyjnych z regionem i światem, zapewnienia lepszej opieki zdrowotnej i psychologicznej, a także uatrakcyjnienia oferty kulturalno – rozrywkowej.
- Młodzież z reguły dobrze oceniła krośnieńskie szkoły ponadpodstawowe, wskazując jednocześnie pewne istotne kwestie wymagające poprawy. Należą do nich głównie relacje z nauczycielami, równe traktowanie uczniów i sprawiedliwość oceniania, czy zmniejszenie obciążenia nauką. Potrzebne są inicjatywy integrujące uczniów oraz

wsparcie psychologiczne. Wiele osób wskazało na potrzebę realizowania inwestycji służących unowocześnieniu bazy szkolnej, zapewnienia nowoczesnych przestrzeni, pracowni zawodowych, jak również miejsc do odpoczynku. Ważną dla uczniów kwestią jest zwiększenie nacisku na kształcenie praktyczne.

- Przy wyborze uczelni i szkół młodzież kieruje się przede wszystkim zainteresowaniami, następnie dużym prawdopodobieństwem uzyskania pracy po danej szkole/ uczelni oraz perspektywą wysokich zarobków.
- Młodzi preferują pracę zdalną, z elastycznym czasem pracy. Atrakcyjną ścieżką kariery jest również własna działalność gospodarcza, a także praca w kulturze i rozrywce. Za najmniej atrakcyjne uznawane są miejsca pracy w oświacie, następnie na uczelniach i w gospodarstwach rolnych. Skłonność do pracy w rodzinnych firmach i gospodarstwach rolnych jest niska.
- Około jedną trzecią respondentów stanowią osoby otwarte na prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Do podjęcia własnej działalności mogłyby skłonić młodych przede wszystkim: dobry pomysł na biznes, posiadanie odpowiednich środków finansowych „na start” oraz wsparcie w postaci dotacji na założenie firmy, ulg podatkowych, czy udostępnienia lokali.
- Jeśli chodzi o spędzanie wolnego czasu, ankietowani najczęściej wybierają bierny odpoczynek, spotkania z przyjaciółmi, spędzanie czasu online lub uprawianie hobby, np. sportów. Bardzo mało popularna jest działalność w organizacjach społecznych. Atrakcyjną formą aktywności społecznej jest wolontariat, natomiast innego rodzaju uczestnictwo w życiu społecznym, np. poprzez udział w konsultacjach społecznych, dyskusjach, manifestacjach, pracę w samorządach uczniowskich i młodzieżowych radach, jak i działalność w organizacjach pozarządowych, jest w większości oceniane jako nieatrakcyjne.